ЩО Я БАЧИВ І ЧУВ НА ПАТРІОТИЧНОМУ З'ЇЗДІ В ЕДМОНТОНІ

(Докінчення з 3-ої сторінки.)

Червертий бесідник п. Лучкович. Цей вже трохи не годиться з попередніми "економістами" і говорить, що кризи повстає через накопичення товарів на ринку і що британським капіталістам байдуже про канадійську пшеницю, вони купують пшеницю в тій державі, де бачуть кращий зиск.

Дальше Лучкович наводить, що на американському континенті є багато грошей, але найбагатший фармер в своїй околиці не може дістати пятьсот доларів позички. В тім то й річ пане Лучковичу, що банкірі стоять на сторожі можновладців цего світа, а не фармерів. Вони тоді позичають, коли можуть здерти добрі проценти.

Почалися промови про освіту. Перше починають вибирати дирекцію і як її вибрали, то ані одного фармера не допустили до неї. Це заболіло фармерів і один фармер встає й говорить, що коли ви не вибрали ані одного фармера за директора, так знайте, що фармері не дадуть вам ані одного цента на інститут. Свистун на сцені денервується, щось нараджується з президією пошепки. Ситуацію рятує п. Лучкович:

"Панове, я й так буду занятий в парляменті через шість місяців і тому резигную в користь фармера". Встає посол Горецький і собі резигнує в користь фармера. Резигнації їх обох принято в користь фармерів. Думаю, от один чорноріб, а тільки панам нагнав страху. Як би там не було, ситуація врятована, але настрій, що пани не хотіли вибрати фармерів до дирекції й вибрали тільки під загрозою, що фармері не дадуть ані цента на інститут — залишився.

М. Зюбрак дає доклад в справі виховання молоді в українськім дусі, тут він наводить примір жидів, що коли ми хочемо бути добрими українцями, то мусимо вчитися від жидів. І я вже не второпав нічого, бо на жидів кричать і до жидів посилають вчитися.

Далі говорив п. Юлій Стечишин.

"Панове, коли ми будемо байдуже відноситися до наших справ, то ми загинемо, бо тепер тяжкий час. Більшовики використовують нагоду. В Саскатуні на фармерській конвенції навіть наші самостійники заразилися більшовизмом. Тому конечно нам мати лектора, щоб їздив час від часу і говорив проти більшовицької пропаганди й давав лекції в самостійнім дусі. Як ми таку важну справу заведбаємо, то навіть наші студенти, коли дістануть посади, вийшовши з бурси, не будуть з нами.

Це правда, подумав я, бо знаю, кількапайцятьох учителів, що виховалися в їхній бурсі і коли вийшли між фармерів, побачивши їх нужду, вже нині стоять в робітничо-фармерських рядах, або є добрими симпатиками фармерського руху.

Говорив ще п. Ілько Стечишин. Цей вже говорив про інформаційне бюро, хоч я не знаю, що це має спільного з освітою. Каже, нас другі народи дуже мало знають, коли говорять про нас, то говорять як про більшовиків. Тому то нам треба мати в пресовім бюрі такого чоловіка, щоб інформував світ, що ми не більшовики. Але й той чоловік не може багато зробити, для цего треба, щоб всі самостійники по цілій Канаді подали адреси всіх впливових людей, з якими вони знаються, тоді бюро буде провадити роботу як слід. Коли цего не зробимо, то ми не будемо знати хто ми є, чи качка чи вовк.

"Кінець кінців" виступає п. Васкан. "Мені припала, кінець кінців, честь говорити, як організаторові народніх домів. Коли ми хочемо, кінець кінців, щоб в народних домах провадилася робота в самостійнім дусі, то ми всі мусимо, кінець кінців, обєднатися з нашими професіоналістами і кінець кінців разом з ними працювати". На тім він, "кінець кінців" і закінчив, а після забирає ще слово Свистун, який говорить про визволення України і каже: для нас Українців не робить ріжниці, звідкіля ми будемо визволяти Україну, чи з під Києва, чи з під Львова, чи з під Черновець (Купченко плеще), чи навіть з під Едмонтону, але Україна має бути. На цім закінчено сесію того дня, а я наслухався того всего так, що й нині не знаю, де я був чи на з'їзді, чи на комедії.

І. С—вич.

Едмонтон, Алта.

МУСИМО ПРАЦЮВАТИ ЗАДАРМО І НА КОМПАНІЙНИХ НАСТАВНИКІВ

Монтреал, Кве.

Чимало робітників відправили залізнодорожні компанії з ґенків, остакляючи на місцях лише малу частину робітників. Отих 2—3 робітники, що позістават надалі на тих секційних ґенках, мусять виконувати незвичайно важку працю не лише для компанії, але й для її наставників. Беруть отих робітників боси, забірають до своїх домів на роботу і секційні формани.

Замало того, що вони користуються працею їм підлеглих робітників задармо, ще й лають отих робітників, називаючи їх буличними словами. А то й бувак часто, що навіть деяких робітників побивають. А тутешні робітники терплять оті лайки і побої, дають себе визискувати компанії та її наганячам. А все це тому, що багато згутешніх робітників не стоїть ще в лавах робітничих організацій і не читають робітничої преси. Тому й важко їм боротися з отим лихом, що пасіло їх на отих секціях. Час би вже повстати проти отого наявного визиску секційних робітників.

Робітник.

КОМПАНІЯ ЗОЛОТИХ МАЙНІВ В ТІММІНС ПРОГАНЯЄ ВЖЕ Й СТАРИХ МАЙНЕРІВ ВІД ПРАЦІ

Тіммінс, Онт.

27 грудня боси золотої майни Мекентаєр в Тімміне прогнали 8 старих майнерів з роботи. Ці робітники працювали довгі роки в згаданій майні, лупали каміння і добували золото для компанії. Каміння їм розбивало голови, калічило руки і ноги, на їхніх тілі полишались десятки знаків з недавніх ще невгоєних ран.

А зараз їх компанія прогнала, бо вони вже вичерпали свою силу, і стратили в майні своє здоровля. Їх прогнали з роботи. Коли робітник сильний і здоровий, боси і їхні наймити підлещуються тоді до такого робітника, коли ж він попрацював в майні шість років і більше, тоді зі скаженілістю шукають на того самого робітника ключки, щоби могли прогнати його від праці.

Компанія знайшла ключку і прогнала тих робітників з роботи за те, що вони не почувались добре на здоровлю і не вийшли один день до праці. Цеї ключки босівські наймити довго шукали, бо рекорди компанійних докторів вказують нате, що старі майнері ушкоджені вже сухотами і з них не можна потягнути такого зиску, як колись.

Босівські наймити хочуть зменшити рекорд збільшаючогося числа жертв своєї компанії і охоронити її від відвічальности перед компенізиним бордом.

Компанія й її наймити знають, що майнері неорганізовані безсилі. І саме тому оця компанія прогонить майнерів від праці, забравши в них здоровля, силу і заробіток. Те саме робитиме компанія з усіма майнерами, як що завчасу не положать самі майнері край оцьому наявному визискові і боротьбою не підуть проти компанії за лінші умовини праці. От чому нам треба організуватися. За всяку ціну ми мусимо збудувати в північнім Онтаріо майнерську робітничу юнію, а головно збудувати її в нашому окрузі.

Майнер.

І В НАС Є ТАКІ РОБІТНИКИ-БАТЬКИ, ЩО ПОСИЛАЮТЬ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО СОНДЕЙ СКУЛ

Кіченер, Онт.

Недавно тому я вичитав в "УРВ" допис з Іст Килдонан, в якому товаришка описує про деяких батьків-членів наших організацій, що посилають своїх дітей ще до сондей скул. І в нас є ще такі батьки, що своїх дітей шлють туди, мовляв, там дають шоколяду. Батько стоїть в організації ТУРФДім, а з іншого дому мати є членкинею РЗТ. Дітей своїх гонять до сондей скул. І скільки вже писалось про те в часопису, говорилось на зборах, нічого не помагає. Видно, є ще чимало таких робітників, що не добачує ріжниці між робітничою організацією, а попівською.

В нас є молодеча організація Секції Молоді, є журнал "Бойова Молодь", що теж призначений на освідомлювання молоді з допомогою батьків-робітників. Що-ж, коли ще таки трапляються батьки, які ніяк не можуть пірвати зі забобонним світом.

Ще слід би написати за одну жінку-робітницю, яку її товариші старався втягнути в Жіночекцію, а вона зажадала фирковта за вписання її в Жіновідділ. І фир-ковт купив, а ця робітниця й по сьогодня ще не стоїть в організації.

І. К.

"ДОБРЕ, ЩО Я МАЮ РОБОТУ; ЩО ТАМ МЕНЕ ОБХОДЯТЬ БЕЗРОБІТНІ"...

Монтреал, Кве.

Є ще чимало таких робітників, які зараз працюють і ворожо відносяться до безробітних. Такі робітники чи робітниці, звичайно, й говорять: — Добре, що я маю роботу, що там мене обходять безробітні...

Свідомий робітник ніколи того не скаже. Він знає, що сьогодня він ще працює, а завтра так само опиниться без праці. А навіть коли й працюватиме далі? Яку користь має зараз робітник з тієї насильної праці, яку виконує? З його витискають останню силу й здоровля, платять якнайменшу плату, з якої не вспілі вижити самий один робітник, не то його рідня. І не вже-ж це можна назвати добром?

Оце питання є незвичайної ваги особливо для нас, робітників і робітниць, що зараз працюємо. Не можемо й ми стояти з боку саме вчас, коли безробітні йдуть боротьбою й домагаються праці або повного втримання. Ми повинні підтримати усією нашою силою оту боротьбу, ми самі повинні стояти наперед класових боїв. Памятаймо, що боротьба безробітних є рівночасно боротьбою тих робітників, що працюють. І в цій боротьбі мусять стати плече в плече безробітні і робітні пролетарі. Спільним фронтом вдарити на позиції ворога!

І. Р.

ДЛЯ ТРУДЯЩИХ ВІННІПЕГУ ВЖЕ Є ЗАПЕВНЕНЕ МІСЦЕ УСІМ НА КОНЦЕРТІ В УКР. РОБ. ДОМІ

Вінніпег, Ман.

Вже кілька разів я вернув з під дверий Укр. Роб. Дому тоді, коли тисячна маса робітників і робітниць слухали гарних музикальних творів, звуки яких розливались із сцени УРД.

П-ну! Вже більше я не спізнюсь, подумав я ще 28 грудня, коли двацять мінут по семій годині я вертав знов з під дверий. Оглянувся ще кілька разів на двері, під котрими стояло ще сотки людий. І цей вечір пройшов так, чорт-зна як. В ямі просидів, ніби на концерті, ніби таки не знаю, як сказати, на якійсь комедії чи циркусі. Свист, тупіт, крик, сміх все наразі, от що в ямі було, а до того ще трохи ніби співу.

Минулої неділі, 4 січня, приходжу знов до УРД щось трохи по семій годині. Здалеку бачу, ніхто під дверима не стоїть і я непомітно для себе прискішив кроку. Значить, думається мені, ще саля не повна, аж сьогодня концерт побачу і послухаю. Я скоро в двері, а до мене товариш говорить: — Ти запізно прийшов.

— Як запізно? — питаю з переердця.

— А так що за пізно, не бачиш хіба, що вже концерт зачався. Йди краще з-під дверий і не перешкаджай присутним слухати концерту. А місця на салі вже немає.

А до сіней все прибувають робітники і робітниці. Вже нас гурток. Також зійняковіли, що місця на концерті для них нема. Всі майже мовчать, лиш дехто наканлює.

— Товариші, не чекайте на дармо тут, бо на концерт тепер не підете, вже запізно і місця немає, а до того концерт вже давно розпочався, говорив товариш (той що минулої неділі не пускав до салі).

На салі загреміли гучні оплески, а дехто не здержав таки і відхилив трохи двері, щоб подивитись бодай на салю.

— Ідіть тепер до шкільної салі, там зараз зачнеться дуже цікава лекція...

— Але-ж я на концерт прийшов, не на лекцію, сказав якийсь робітник.

— Дайте-ж договорити. Ідіть на лекцію тепер до шкільної салі, а в 9-ій годині скінчиться перший концерт і лекція разом. Тоді ви підете на другий концерт, який в нас, від сьогодня почавши, кожної неділі буде два рази відограватись. Від 7 — 9 год. один раз, а від 9 — 11 год. другий раз. Отже так о 9 год. ви підете на концерт, а ті що тепер на концерті підуть на лекцію. Таким способом ви два рази скористаєте.

— Оце славно замітив той робітник, коли так, йдім скоро на лекцію, щоби там не спізнитись.

Шкільна саля вже була повна, тай скоро тов. Приєташ почав свою лекцію на тему "Відки повстала сьогоднішня криза". Лекція дуже цікава і т. Приєташ докладно пояснив причину цьої кризи та сказав, що тільки освідомлюванням себе і других та організованням в правдиві робітничі організації зможемо усунути кризу та цілий несправедливий лад.

А потім концерт знов при наповненій салі слухачів. Музика, спів, танці, аж любо дивитись та слухати. І соля і дудки, словом, що гарно. Це не в ямі, ні.

Я думав, що дівчата, які виконували концертову програму, перемучені. Може й так, але цього ніхто не помітив. Гарно грали, за що вітала їх публика. Оплески гриміли по салі. Кілька разів де-котрі точки на жадання повторяли, а це доказ, що грали знаменито і не були перемучені.

А юнхор хиба не гарно співав? Може не так аж дуже добре, але як вони себе заставлять, то будуть і дуже добре співати.

— Я вірю, говорив за мною робітник до свого товариша, коли я вже йшов до дому, я вірю, що до ями на концерт вже ніхто не піде. Бо й нема чого туди йти. Добре, що в Укр. Роб. Домі кожної неділі два концерти буде та ще й лекція цікава.

Я зверпув вправо і не чув що дальше товариші говорили. Лиш сніг скрипів під ногами а вітер легенько пересував хмарки.

Оглядач з галерії.

НАКЛАДАЮТЬ ВІЙСЬКОВІ ПОДАТКИ НА УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН

Лист селянина до своєї доньки в Канаді.

Видинів, пов. Снятин.

Твого листа отримав, в якому ти пишеш, що довідуєшся з газет там в Канаді за морем, що в нас тероризують селян польсько шляхотські пайздники. Все це, що там пишуть, є правдою. Не обминули вони й нашого села, а напали мов звірі і шукали за амуніцією і за книжками з Радянської України. В селі перевертали все догори ногами. В трицятьох свідомійших селян, то знищили все, що вони тільки мали. Виносили муку, жито, ячмінь, кукурудзу і зсипали на купу, а потім перемішували з піском, попелом і шклом, щоби з того не мав ніхто хісна. Навіть бочівки з капустою і квапеними огірками виносили на обору і там те все понищили. Сказати не можна було нічого, бо до того всего, що нищили, то ще й били буками.

До того тут поналожували страшні податки від усего. Наприклад, мають багато платити так званий військовий податок в сумі 88 злотих, а на це треба продати 5 кіріб кукурудзи, а як не має чим заплатити, то пляхта вміє такого вирихтувати в свій спосіб, не питаючи, чи хто може заплатити, або ні. Отак то знущаються над бідним, темним народом.

ПОШУКУЮ своєї старенької матері, Санди Ткач, яка через останніх девять років перебувала в Сейнт Боніфейс, Ман., під числом 960 Мішон вулиці. Я бажала б забрати її до себе, але не знаю де вона зараз знаходиться. Прошу слати повідомлення на слідуючу адресу:
FROZYNA STOLARCHUK
(4) Box 42, Kirkland Lake, Ont.

ПОШУКУЮ дорідного брата, Михайла Трубчака, з міста Скали, повіт Борщів, Галичина. Він перебуває довший час в Злучених Державах в місті Ню Йорку. Маю до него важну справу. Хто знав би про него або він сам, прошу зголошуватися на адресу:
WLADYK GURSKY
14 Parkman Ave.
(5) Toronto, Ont.

Возьміть мене до дому за 50ц.

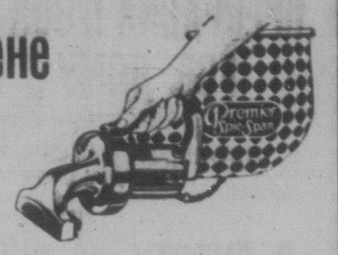

The Premier Spic Span

чи "бловер" і "діодорайзер" — можна купити через ограз (чудовий, малий, ручний електричний замітач) включаючи час

ЛИШЕ ЗА 50 Ц. ЗАВДАТКУ—РЕШТА НА ЛЕГКІ СПЛАТИ

До костумерів, які беруть нашу електрику, можем привезти Спік Спан-а "сі-о-ді". Заплатіть розвощикові 50 ц., а решту будете сплачувати при рахункові за світло по $1.000 місячно.

Телефон 848 131 848 132 848 133

City of Winnipeg Hydro Electric System 55-59 Princess St.

На виплат $19.75 За готівку $18.75

КЛИЧЕМО ОДНОСЕЛЬЧАН КИСИЛЕВА, ПОВІТУ ЗАСТАВНА, БУКОВИНА

Гемилтон, Онт.

Робітники й робітниці односельчане!

Ми звертаємося до вас з проханням допомогти нашому односельчанові тов. Георгієві Скриникові, який перебув тяжку операцію і зараз находиться ще в Гемилтоні. Згаданий товариш приїхав в Канаду 27 березня 1928 р. й думав поліпшити свою й своєї рідні долю. Та не так склалось.

Працю йому важко було найти, а тимчасом його захопила слабість жолудка й він мусів піддатися операції. Лікарі сказали, що коли й він виздоровіє, за роботу буде йому важко взятися, а головно за таку важку роботу, як мають її робітники в Канаді.

Й тому самі лікарі дораджують робітникові вертати назад до старого краю. Тов. Скриник вже рішився їхати туди, так в його немає грошей на дорогу, щоб оплатити всі кошта подорожні. Тов. Скриник звернувся до заряду відділу ТУРФ. Дім в Гемилтоні, щоби почерез наш відділ організаційним пляхом закликати йому на підмогу робітників односельчан Кисилева.

І ми апелюємо до отих робітників і односельчан, робітників і робітниць, щоби поспішили товаришеві Скриникові з допомогою негайно, чим допоможуть йому повернутися назад до його рідні.

Жертви слати на адресу:

D. MENSATIUK,
Box 67, Sta. B., Hamilton, Ont.

Заряд відділу ТУРФДім.

ЗАМОВЛЯЙТЕ НАЙНОВІШУ КНИЖКУ!

ЩОЙНО ВИЙШЛА З ДРУКУ ЦІКАВА КНИЖКА

ЕРІХ МАРІА РЕМАРК

На Західньому Фронті Без Змін

Переклад з німецької мови Ж. Бургардта

Передмова К. Радека

ВІННІПЕГ, КАНАДА, 1930

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 50 ЦЕНТІВ.

НЯ КНИЖКА РОЗІЙШЛАСЯ В МІЛЬЙОНАХ ПРИМІРНИКІВ НА ДЕСЯТКАХ РІЖНИХ МОВ.

Замовляйте її таки зараз. Замовлення посилайте на адресу:

WORKERS AND FARMERS BOOK STORE
600 SELKIRK AVENUE —:— WINNIPEG, MANITOBA